

beležka ob knjigi

ŽENEVSKE KONVENCIJE

Druga, razširjena in izpopolnjena izdaja; zbral in uredil prof. dr. Anton Dolenc, uvod napisal Mirko Jelenič; 215 strani, 18 črno-belih slik in 21 črtežev oziroma prikazov dokumentov, 33,5×16,5 cm, broširano; Rdeči križ Slovenije, Ljubljana 1993; okvirna cena ob izidu 3000 SIT.

V letošnjem Tednu Rdečega Križa (8-15/5-93) je le-ta z geslom »Dostojanstvo za vsakogar!« opozoril nase in kako potrebno je brez razlikovanja pomagati trpečim, saj poleg dostojanstva potrebujejo zaščito, če so žrtve vojne, pomoč ob naravnih in drugih nesrečah, zdravstveno nego in hrano. Mednarodno gibanje Rdečega križa in Rdečega polmeseca (v muslimanskih deželah) danes združujejo že prek 250 milijonov članov v 150-ih nacionalnih društvih dežel vsega sveta. Vse vodi sedem osnovnih pravil in načel: *človečnost* (humanost) – razumevanje do človeka in vsega živega, *neprijetnost, nevtralnost* (nevmešavanje) in *neodvisnost* – pomoč neglede na narodnostne, verske ali kakršnekoli razlike (na primer eni izmed sprtih strani), *prostovoljnost, enotnost* in *univerzalnost* (vsestranskost). Pri tem si tako društva, kot člani medseboj pomagajo, kolikor le (z)morejo. V dobrih 130 letih je tako iz prvotne zamisli o pomoči ranjencem v vojni in nedotakljivosti zdravstvenega osebja, ki jih neguje, zraslo mogočno gibanje, v katerem je naš Rdeči križ Slovenije vključen od 8. 10. 1991 kot enakopravno nacionalno društvo. Njegovi predhodniki pa so delovali na naših tleh že od 1866. leta, vendar dosedaj še nikoli samostojno.

Če pogledamo zadnjo izdajo Leksikona Cankarjeve založe (Ljubljana 1988), preberemo, da so »ženevske konvencije mednarodne pogodbe iz 1864, 1929 in 1947, namenjene zaščiti ranjencev, vojnih ujetnikov in civilnega prebivalstva v vojnem času«. Kar veliko ljudi vè, da so ta prizadevanja že od prvotne zamisli povezana z nastankom in

razvojem Rdečega križa. Kmalu po bitki pri Solferinu (1859) je nastal Mednarodni odbor za pomoč ranjencem (kasnejši Mednarodni odbor Rdečega križa – 1863), ki je pripravil vse potrebno za podpis prve »ženevske konvencije«, ki jo je 1864 podpisalo prvih 12 držav.

Prav v Tednu Rdečega križa je izšla tudi druga izdaja Ženevskih konvencij, katerih prva je hitro pošla, še zlasti zaradi aktualnosti med dogajanjem ob osamosvajanju Slovenije, ki so pokazala, kako pomembna so določila teh konvencij in vloga Rdečega križa. V drugi izdaji so na kratko opisani razvoj in dejavnosti slovenskega Rdečega križa. Posebej je poudarjena skrb za spoštovanje konvencij od junijsko-julijske vojne 1991 do mednarodnega priznanja našega Rdečega križa kot enakopravnega in samostojnega nacionalnega društva. Kot takšnega ga opredeljuje tudi nedavno sprejeti Zakon o Rdečem križu Slovenije (Ur. list RS št. 7 z dne 4/2-93), ki je objavljen v celoti na koncu knjige. Prav tako je podan pregled razvoja mednarodnega Rdečega križa in Rdečega polmeseca od prvih zamisli do danes ter razvoj mednarodnega humanitarnega prava na tem področju. V celoti je objavljen tudi njegov Statut (sprejet na 25. mednarodni konferenci v Ženevi 30/10-1986).

Težišče knjige je v celotnih besedilih najpomembnejših dokumentov, ki jih kratko imenujemo »konvencije« in »protokoli«:

- ženevska konvencija z dne 22. avgusta 1864 za izboljšanje položaja ranjenih v armadah na bojnem polju;

- ženevska konvencija za izboljšanje položaja ranjencev in bolnikov oboroženih sil v vojni z dne 12. avgusta 1949;

- ženevska konvencija za izboljšanje položaja ranjencev, bolnikov in brodolomcev oboroženih sil na morju z dne 12. avgusta 1949;

- ženevska konvencija o ravnanju z vojnimi ujetniki z dne 12. avgusta 1949;

– ženevska konvencija za zaščito civilnih oseb med vojno z dne 12. avgusta 1949;

– zaključni akt diplomatske konference (1974–1977) in »posledična« protokola:

– dopolnilni protokol k ženevskim konvencijam z dne 12. avgusta 1949 o zaščiti žrtev mednarodnih oboroženih spopadov (protokol I) ter

– dopolnilni protokol k ženevskim konvencijam z dne 12. avgusta 1949 o zaščiti žrtev mednarodnih oboroženih spopadov (protokol II).

Posebej sledijo še Pravila v času oboroženega spopada, sprejeta na X. generalni skupščini Svetovnega zdravniškega združenja v Havani, Kuba, 1956. leta; izdana na XI. generalni skupščini v Istanbulu, Turčija, 1957. leta ter dopolnjena na XXXV. generalni skupščini v Benetkah, Italija, 1983. leta.

Poljudnejše dopolnilo k tej – dokaj zahtevni in strokovni – publikaciji pa bodo tudi brošure, ki jih je Rdeči križ Slovenije prav tako izdal ob Tednu: Temeljna načela Rdečega križa in Rdečega polmeseca; Povzetek

ženevskih konvencij z dne 12. avgusta 1949 in njihovih dodatnih protokolov; Temeljna pravila mednarodnega humanitarnega prava za reševalce Rdečega križa in Rdečega polmeseca ter Mednarodni odbor Rdečega križa (MORK). Vse navedeno je na voljo na sedežu RKS, Mirje 19, 61001 Ljubljana, p. p. 236, tel. 061/161-200, faks 224578.

Naj ta malo obsežnejši prikaz tega pomembnega in vsestransko koristnega dela končam še z osebno izkušnjo: kot dolgoletni sodelavec Rdečega križa, predavatelj in izpraševalec na najrazličnejših poljudnih in strokovnih ravneh nisem več v skrbeh, ali bodo slušatelji oziroma kandidati znali odgovoriti na do nedavnega zelo neprijubljeno vprašanje: »Rdeči križ in ženevske konvencije«. Da, bodo, če bodo le hoteli preučiti opisano, dragoceno gradivo, ki bi ga morali spoznati že med študijem. Vsem nam pa bo koristno dopolnilo do sedaj zbranega znanja o tej tako usodni in pomembni tematiki.

Prim. mag. Dušan Repovš,
specialist socialne medicine
in organizacije zdrav. varstva v pokoju

OPRAVIČILO

V prejšnji številki Zdravstvenega obzornika je bilo pomotoma izpuščeno ime avtorja fotografij, objavljenih v članku Mihaele Skoberne Razvijanje terapevtskega odnosa z ostarelim varovancem. Fotografije so delo Petra Skoberneteta. Uredništvo se opravičuje obema avtorjema.

Uredništvo